

ZAŁOŻENIA KIERUNKOWE DROGI
DO DOBROBYTU, SPRAWIEDLIWOŚCI
SPOŁECZNEJ I ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU EKONOMICZNEGO

SPIS TREŚCI

3 | PRZEDMOWA

3 | PODSTAWOWE ZASADY

<i>1. Ramy ustrojowe państwa prawnego</i>	<i>3</i>
<i>2. Prawo własności i zatrudnienie.....</i>	<i>3</i>
<i>3. Fundamentalna rola konkurencji</i>	<i>4</i>
<i>4. Zasada odpowiedzialności</i>	<i>4</i>
<i>5. Stabilność warunków dla działalności gospodarczej.....</i>	<i>4</i>
<i>6. Zapewnienie przez państwo dostępu do dóbr powszechnych</i>	<i>4</i>
<i>7. Solidarność i zabezpieczenie społeczne</i>	<i>4</i>
<i>8. Zgodność motywacji systemowych</i>	<i>4</i>
<i>9. Zrównoważony rozwój</i>	<i>4</i>
<i>10. Polityka otwartych rynków.....</i>	<i>4</i>

5 | PRZESŁANKI SUKCESU GLOBALNEGO ŁADU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO OPARTEGO NA SPOŁECZNEJ GOSPODARCE RYNKOWEJ

W procesie ustalania kierunku i zakresu regulacji o charakterze międzynarodowym, których przyjęcie jest niezbędne dla przezwyciężenia światowego kryzysu finansowego i ekonomicznego, należałoby odwołać się do - sprawdzonego na poziomie stosunków wewnętrznych - modelu ustrojowego społecznej gospodarki rynkowej. Państwa członkowskie Unii Europejskiej, podejmując w Traktacie Lizbońskim zobowiązanie do działania na rzecz „społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności” (a w ostatnich miesiącach szczególnie także instytucje Unii Europejskiej, przede wszystkim Parlament Europejski) dowiodły, że z powagą traktują wynikające stąd zadania. Pozostaje zatem doprowadzić do przyjęcia przez społeczność międzynarodową ustalonych już zasad. Istotę pożądaných zmian przedstawiają politycy i naukowcy, będący także czołowymi przedstawicielami Unii Europejskiej.

PRZEDMOWA

Wprawdzie stałe zacieśnianie światowych stosunków politycznych i gospodarczych przyniosło wielu krajom szybszy rozwój i wzrost konkurencyjności, poprawiło szanse edukacyjne, wzmocniło infrastrukturę socjalną i ograniczyło strefy biedy, ale nadal nie brak zagrożeń dla pokoju, wolności i sprawiedliwości, a nierównomierny podział dobrobytu na świecie wciąż pozostaje jedną z przyczyn narastających napięć politycznych i społecznych. Tylko ustanowienie międzynarodowych reguł dla rynków finansowych i powszechne przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju gospodarczego umożliwi przezwyciężenie kryzysu finansowego i ekonomicznego. Potrzebny jest międzynarodowy konsensus – jako odwołujący się do wspólnych zasad i wartości warunków dobrobytu, sprawiedliwości społecznej i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, a jednocześnie zabezpieczenie pozytywnych następstw globalizacji przed zagrożeniami, które niesie protekcyjizm narodowy i regionalny. Kierowanie się dobrem wspólnym, demokratyczna legitymacja i nienaruszalność godności ludzkiej tworzą fundament, na którym - uwzględniając uwarunkowania kulturalne i społeczne – taki konsensus może powstać.

PODSTAWOWE ZASADY

Podstawowymi zasadami pozostają solidarność i pomocniczość. Zasada solidarności, czyli działanie dla wspólnego dobra, zapewnia trwałą legitymację dla gospodarki rynkowej. Z kolei zasada pomocniczości kreuje i zabezpiecza przestrzeń dla samodzielnej odpowiedzialności i indywidualnej inicjatywy.

1. Ramy ustrojowe państwa prawnego

Sprawny, spolegliwy i posiadający demokratyczną legitymację system prawny jest podstawą efektywnego i zrównoważonego rozwoju działań gospodarczych i warun-

kiem powstania silnej gospodarki, skutecznej i bliskiej obywateli administracji państwowej oraz przestrzegania zasady dobrego sprawowania rządów. Elementy regulacyjne i konsekwentny nadzór zapewniają kontrolę przestrzegania reguł i karzą sprzeczne z nimi zachowania. Nie stanowią też celu same w sobie – regulacja jest właściwa i słuszna, gdy pozwala kształtować motywacje w konkurencyjnej gospodarce w taki sposób, aby zdecentralizowane działanie w warunkach konkurencji prowadziło do korzystnych rezultatów społecznych.

2. Prawo własności i zatrudnienie

Podstawą ustrojową dla sprawnej i kierującej się zasadą zrównoważonego rozwoju struktury gospodarczej musi być własność prywatna, czyli złożenie w ręce prywatnych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych prawa do rozporządzania dobrami. Własność prywatna stanowi bodziec decydujący o podejmowaniu pracy w celu działalności zarobkowej, jest podstawą innowacyjnej przedsiębiorczości. Tylko oparcie ustroju gospodarczego na własności prywatnej zapewnia zrównoważony rozwój zatrudnienia. Własność jest podstawą indywidualnej odpowiedzialności i inicjatywy, niezbędnych dla skutecznego zagospodarowania możliwości jednostki, dla edukacji, innowacyjności, wzrostu i dobrobytu. Własność prywatna jest charakterystyczna dla systemu opartego na konkurencji, w którym liczni mniejsi i średni przedsiębiorcy odpowiadają osobistą własnością za podejmowaną działalność. Własność oznacza jednocześnie pewne zobowiązania społeczne. Jej używanie powinno zarazem służyć dobru wspólnemu. Własność skłania do uznania wspólnego dobra, do umiarkowania i stosowania zasady zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorczości, chroniąc również przed jednostronną, doraźną pogonią za zyskiem.

3. Fundamentalna rola konkurencji

Oparcie światowego ładu na swobodzie konkurencyjnego kształtowania cen optymalizuje alokację ograniczonych zasobów. Konkurencyjność jest siłą napędową zrównoważonego rozwoju gospodarek. Promuje efektywność i postęp, wspiera odpowiedzialne działanie i zapobiega jednostronnemu umacnianiu siły rynkowej. Ład konkurencyjny wymaga otwarcia rynków krajowych i zagranicznych oraz kontroli sił rynkowych i zjawisk koncentracji przez państwo i przez wspólnotę państw. Konkurencja bazuje na zasadach merytokracji i równości szans.

4. Zasada odpowiedzialności

Swoboda konkurencji rodzi potrzebę powiązania wyścigu konkurencyjnego z odpowiedzialnością każdego z jego uczestników, prowadzi więc do stosowania zasady odpowiedzialności. Perspektywa zysku stymuluje konkurencję a jednocześnie indywidualne konsekwencje poniesienia strat hamują nieodpowiedzialne i nadmiernie ryzykowne działania.

5. Stabilność warunków dla działalności gospodarczej

Rynkowy ład gospodarczy wymaga długofalowo zorientowanej polityki gospodarczej i jak największej stabilności makroekonomicznej. W szczególności wymagają ich krajowe i międzynarodowe rynki finansowe. Zaufanie do stabilnego otoczenia gospodarki jest przesłanką podejmowania decyzji inwestycyjnych i konsumenckich i zależy także od rezygnacji z działań protekcyjnych i z polityki monetarnej zorientowanej wyłącznie na osiągnięcie doraźnych, krajowych celów gospodarczych i rozwojowych.

6. Zapewnienie przez państwo dostępu do dóbr powszechnych

W systemie gospodarki rynkowej to państwo musi zapewnić dostępność dóbr powszechnych, jeżeli brak ich dostępności rynkowej lub gdy jest ona niewystarczająca. Sektory zapewniające wydolną infrastrukturę, szansę edukacyjną i dostęp do systemu kompleksowej opieki zdrowotnej muszą być współkształtowane przez państwo. Szczególnym wyzwaniem dla państwa jest zadanie zabezpieczenia słabych grup społecznych. Z drugiej strony jednak interwencja państwa nie powinna przekraczać wyznaczonych granic.

7. Solidarność i zabezpieczenie społeczne

Wzrost gospodarczy sprzyja zwalczaniu ubóstwa. Gospodarka rynkowa nie zapobiega powstawaniu zróżnicowania dochodów ani osłabieniu pozycji niektórych grup społecznych, ale właśnie dlatego wymaga skutecznych, zgodnych z zasadami wolnego rynku horyzontalnych systemów zabezpieczenia społecznego, mechanizmów wyrównywania szans dla regionów i odpowiednio zróżnicowanego systemu podatkowego, co w sumie zapewnia pokój społeczny i umożliwia szerokim warstwom obywateli właściwe uczestnictwo w rozwoju społeczno-gospodarczym.

8. Zgodność motywacji systemowych

Finansowanie zadań państwa w systemie gospodarki rynkowej wymaga motywacyjnego systemu podatkowego. Podatki nie powinny osłabiać motywacji osiągania sukcesów ani zniekształcać procesów redystrybucyjnych.

9. Zrównoważony rozwój

Weryfikację każdego ustroju gospodarczego przynosi ocena jego osiągnięć długookresowych. Zrównoważony rozwój w jego wymiarze ekologicznym, społecznym i fiskalnym jest zarówno jednym z najważniejszych kryteriów, decydujących o sukcesie ustrojowym, jak i wyrazem sprawiedliwości pokoleniowej. System prawny, odwołujący się do poczucia odpowiedzialności i określający jednocześnie prawną odpowiedzialność jednostki, sprzyja zrównoważonemu rozwojowi. W szczególności wyrazem uznania zobowiązań zarówno gospodarczych jak i moralnych jest aktywna polityka w dziedzinie ochrony klimatu, która zapewni naturalne podstawy życia przyszłym pokoleniom.

10. Polityka otwartych rynków

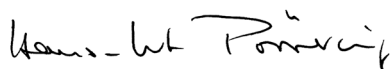
Narodowe partykularyzmy nie staną się lekarstwem na światowy kryzys gospodarczy, przeciwnie, mogą wręcz pogłębić jego skutki. Rozstrzygające znaczenie będzie miało skoordynowanie polityki otwartych rynków i przestrzeganie reguł uczciwej gry. Aby zwalczać protekcyjność i nacjonalizm ekonomiczny, trzeba nadal umacniać odpowiednie instytucje międzynarodowe.

**PRZESŁANKI SUKCESU GLOBALNEGO ŁADU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO OPARTEGO NA
SPOŁECZNEJ GOSPODARCE RYNKOWEJ**

Dla otwartej, globalnej gospodarki trzeba tworzyć wspólne, międzynarodowe podstawy, dlatego również na płaszczyźnie międzynarodowej należy zastosować zasady i reguły społecznej gospodarki rynkowej, sprawdzone w krajach członkowskich i na poziomie europejskim, łączące wolność i odpowiedzialność dla powszechnego pożytku. Trzeba doskonalić stosowanie tych zasad przede wszystkim w odniesieniu do rynków finansowych i umacniać ich rolę w systemie światowego handlu. Potrzeba dziś szerszej legitymacji, funkcjonalności i pogłębienia współpracy instytucji międzynarodowych, powinny powstawać służące integracji fora współpracy. Podstawy po temu tworzy spolegliwy

porządek prawny i demokratyczny ład, zgodny z zasadą pomocniczości. Przyjęte przez narody zasady konkurencji w polityce i uczestnictwa politycznego wspierają rozwój gospodarczy i stabilność międzynarodowego ładu społeczno-gospodarczego. Takie ramy ustrojowe zapewniają też informację przez niezależne media i organizacje. Dlatego uznanie przez aktorów krajowych i międzynarodowych scen politycznych, gospodarczych i społecznych zasad konsensusu i zrównoważenia interesów to warunek postulowanego już przez Ludwika Erharda „dobrobytu dla wszystkich”.

8 lipiec 2009

Prof. dr Hans-Gert Pöttering
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

Prof. dr Bernhard Vogel
b. premier Turynii
Przewodniczący Fundacji Konrada Adenauera

Joseph Daul
Przewodniczący grupy politycznej EPL
w Parlamencie Europejskim

Dr Wilfried Martens
Przewodniczący Europejskiej
Partii Ludowej (EPL)

Prof. dr Cees P. Veerman
Przewodniczący Wetenschappelijk Instituut
voor het CDA